

ΠΟΡΙΣΜΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

Με την υπ' αριθ. Α1β/Γ.Π.οικ.9409/06-02-2017(ΑΔΑ: ΨΙΦΨ465ΦΥΟ-Ρ59) Απόφαση με θέμα: «Σύσταση και ορισμός μελών της Επιστημονικής Επιτροπής για θέματα ειδικής αγωγής και θεραπείας», όπως συμπληρώθηκε με τη με αριθ. πρωτ. Α1β/Γ.Π.οικ. 9938/09-02-2017 (ΑΔΑ: Ω5Χ7465ΦΥΟ-ΒΚ4) και τροποποιήθηκε με τις με αριθ. πρωτ. Α1β/Γ.Π.10380/15-02-2017 (ΑΔΑ: 7ΤΠΓ465ΦΥΟ-ΨΥΛ), Α1β/Γ.Π. 13462/22-02-2017 (ΑΔΑ: Ω0ΠΟ465ΦΥΟ-Α4Φ) και Α1β/Γ.Π. 17172/07-03-2017 (ΑΔΑ: 7ΙΡ1465ΦΥΟ-ΜΚΕ) και Α1β/Γ.Π. 20635 /17-03-2017 (ΑΔΑ: ΩΦ91465ΦΥΟ-ΙΟΓ), όμοιες Αποφάσεις, συγκροτήθηκε επιστημονική επιτροπή για θέματα ειδικής αγωγής και θεραπείας με έργο σύμφωνα με την εν θέματι απόφαση ως ακολούθως:

- i. Η διαμόρφωση του πλαισίου για τις συμβάσεις των ειδικών θεραπευτών με τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ.
 - ii. Η τροποποίηση των διατάξεων του Ενιαίου Κανονισμού Παροχών Υγείας (Ε.Κ.Π.Υ.) σε θέματα ειδικής αγωγής και θεραπείας.
 - iii. Η διαμόρφωση προτάσεων για το νομοθετικό πλαίσιο σχετικά με τους όρους και τις προϋποθέσεις λειτουργίας των Κέντρων Ειδικής Αγωγής.
 - iv. Η αποτύπωση των πραγματικών αναγκών σε όλο το φάσμα της Ειδικής Αγωγής.
 - v. Η υιοθέτηση επιστημονικά τεκμηριωμένων θεραπευτικών πρωτοκόλλων.
 - vi. Η διαμόρφωση πρότασης προϋπολογισμού του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. για την Ειδική Αγωγή.
- Η Επιτροπή όφειλε να παραδώσει το έργο της μέχρι τέλος Φεβρουαρίου τ.ε.

Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Επιτροπή εκτίμησε ότι το χρονικό περιθώριο και ο όγκος εργασίας ήταν ασύμβατα μεταξύ τους. Ζήτησε και έλαβε παράταση μέχρι 31 Μαρτίου τ.ε.

Πραγματοποιήθηκαν συνολικά 8 συνεδριάσεις της επιτροπής (1^η συνεδρίαση 10/02, 2^η συνεδρίαση 17/02, 3^η συνεδρίαση 01/03, 4^η συνεδρίαση 08/03, 5^η συνεδρίαση 14/03, 6^η συνεδρίαση 22/3, 7^η συνεδρίαση 27/3, 8^η συνεδρίαση 29/03).

Στο χρονικό αυτό περιθώριο έθεσε ως στόχο την επεξεργασία και διαμόρφωση των εξής προτάσεων:

- α) Τον καθορισμό των διαγνωστικών κατηγοριών που χρήζουν ειδικής αγωγής - θεραπείας, του είδους και του πλήθους των θεραπειών καθώς και τον τρόπο συνταγογράφησης και εκτέλεσης τους.
- β) Τον προσδιορισμό γενικών κανόνων λειτουργίας των πλαισίων που παρέχουν ειδική αγωγή-θεραπεία.

Για τα υπόλοιπα θέματα που ετέθησαν στην επιτροπή προς επεξεργασία με βάση την παραπάνω απόφαση εκτιμήθηκε ότι απαιτούν ξεχωριστή εργασία που δεν δύναται να γίνει στο συγκεκριμένο χρονικό περιθώριο. Αναγνωρίζει όμως την αναγκαιότητα τους και προτείνει την αντιμετώπισή τους στο αμέσως προσεχές διάστημα από διαφορετική επιτροπή με άλλη κατάλληλη σύνθεση.

Η επιτροπή εργάστηκε με βάση τις εξής προϋποθέσεις:

- 1) Το έργο της ειδικής αγωγής - θεραπείας είναι διεπιστημονικό και ενιαίο.
Το ενιαίο νοείται ως η αναγκαία ενιαία διαγνωστική - θεραπευτική αντιμετώπιση της κάθε περίπτωσης από τη διεπιστημονική ομάδα.
- 2) Οι εργασίες της αφορούν τις ηλικίες από 0 έως 18 έτη.
- 3) Είναι αναγκαία η διαμόρφωση προτάσεων που θα καλύπτουν τη συνέχεια της παροχής της ειδικής αγωγής-θεραπείας των χρονίων περιστατικών από την εφηβεία στην ενήλικη ζωή.
- 4) Η δυνατότητα των γονέων για την ελεύθερη επιλογή πλαισίου παροχής ειδικής αγωγής - θεραπείας.

- 5) Χρησιμοποιήθηκε ως βάση το ταξινομητικό σύστημα του WHO (ICD 10).
Επισημάνθηκε η ανάγκη επικαιροποίησης των διαγνώσεων, σε δεύτερο χρόνο, με βάση τις αναθεωρήσεις του ICD-10.
- 6) Την ένταξη της συνταγογράφησης των ειδικών θεραπειών στο σύστημα της ηλεκτρονικής συνταγογράφησης.
- 7) Ο γιατρός που συνταγογραφεί έχει την ευθύνη της παρακολούθησης, αξιολόγησης και ολοκλήρωσης της θεραπείας. Θεωρείται αυτονόητη η αμφίδρομη επικοινωνία μεταξύ των ειδικών.
- 8) Την αναγκαιότητα της δημιουργίας ατομικού ιατρικού φακέλου που θα συνοδεύει τον ασθενή σε όλη τη διαδρομή στο σύστημα υγείας, παιδείας και κοινωνικής φροντίδας.
- 9) Την εφαρμογή της εξομάλωσης της ιατρικής υπογραφής μεταξύ ιδιωτικού και δημόσιου τομέα στην συνταγογράφηση.
Η εφαρμογή του μέτρου αυτού προϋποθέτει την ηλεκτρονική συνταγογράφηση που μεταξύ των άλλων δίνει τη δυνατότητα ελέγχου του φαινομένου κατευθυνόμενης συνταγογράφησης και επίσης, διευκολύνει την ταχύτερη διακίνηση των περιστατικών.
- 10) Την δυνατότητα εξατομικευμένης θεραπευτικής πρότασης στο πλαίσιο του συνολικού εύρους των θεραπειών.
- 11) Η υπέρβαση του επιτρεπόμενου τελικού πλήθους θεραπειών χρειάζεται να είναι αιτιολογημένη.
- 12) Λόγω της μεγάλης πλαστικότητας του εγκεφάλου στα πέντε πρώτα χρόνια της ζωής, όσο πιο έγκαιρα εφαρμοστεί μια παρέμβαση τόσο πιο αποτελεσματική είναι. Στις ηλικίες 0-4 υπάρχει διαγνωστικό κενό για τη κατηγορία F του ICD-10 το οποίο πρέπει να καλυφθεί.
- 13) Με βάση την αναζήτηση της σύγχρονης βιβλιογραφίας και ορολογίας προκύπτει ότι αναφερόμαστε σε παροχές «υγείας, εκπαίδευσης και φροντίδας» και προτείνουμε το είδος των παρεμβάσεων να ονομάζεται «Ειδική Αγωγή-Ειδικές Θεραπείες».

II. ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

Παραδίδεται η πρόταση της επιτροπής που αφορά τον καθορισμό των διαγνωστικών κατηγοριών που χρήζουν ειδικής αγωγής - θεραπείας, του είδους και του πλήθους των θεραπειών, της διάρκειας καθώς και του τρόπου συνταγογράφησης και εκτέλεσής τους.

Το έργο αυτό φαίνεται στους συνημμένους πίνακες:

1. Διαγνωστικές κατηγορίες - ιατροί.
2. Ομάδες διαγνωστικών κατηγοριών.
3. Υφιστάμενο νομικό πλαίσιο - κενά.

Επεξηγήσεις:

Πίνακας 1.

Στον πίνακα 1. περιλαμβάνονται όλες οι προτεινόμενες διαγνωστικές κατηγορίες για τις οποίες προβλέπεται ειδική αγωγή - θεραπεία. Επίσης, αναφέρονται ανά διαγνωστική κατηγορία οι ιατρικές ειδικότητες που μπορούν να συνταγογραφήσουν. Για τις ιατρικές ειδικότητες στις οποίες δεν υπάρχει επισημοποιημένη εξειδίκευση για τα παιδιά και τους εφήβους προτείνεται να συνταγογραφούν εκείνοι οι οποίοι εργάζονται σε παιδιατρικές και εφηβικές δομές.

Πίνακας 2.

Στον πίνακα 2. αναγράφονται οι ομάδες των διαγνωστικών κατηγοριών στις οποίες περιλαμβάνονται οι επιμέρους διαγνωστικές κατηγορίες και ο τρόπος συνταγογράφησης τους (βαρύτητα, είδος, πλήθος, συχνότητα θεραπειών και διάρκεια).

1. Νοητικές διαταραχές
2. Ψυχικές διαταραχές
3. Ειδικές αναπτυξιακές διαταραχές λόγου
4. Ειδικές αναπτυξιακές διαταραχές κίνησης
5. Ειδικές αναπτυξιακές διαταραχές μικτές
6. Ειδικές μαθησιακές διαταραχές
7. Διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές

8. Νευροαναπτυξιακές διαταραχές
9. Αισθητηριακές διαταραχές (όραση)
10. Αισθητηριακές διαταραχές (ακοή)
11. Επίκτητες κινητικές διαταραχές
12. Συγγενείς χρόνιες κινητικές διαταραχές
13. Μικτές διαταραχές
14. Διαταραχές στοματοπροσωπικής κινητικότητας και φώνησης
15. Πρώιμη παρέμβαση (0-4 ετών)
16. Νεογνά υψηλού κινδύνου

Διευκρινήσεις:

1. Στον πίνακα 2, οι τελευταίες δύο ομάδες διαγνωστικών κατηγοριών (πρώιμη παρέμβαση και νεογνά υψηλού κινδύνου) αναφέρονται κυρίως σε μικρό αριθμό καταστάσεων P και R κατά ICD 10, οι οποίες επιδέχονται και ειδικών θεραπειών ως αντιμετώπιση πρώιμων συμπτωμάτων και αιτιολογημένων προληπτικών παρεμβάσεων.

2. Στο αρχείο excel υπάρχει η κατηγορία νοσημάτων που ονομάζεται «συννοσηρότητα» και η οποία δεν αντιστοιχεί σε θεραπευτικό πρωτόκολλο. Αφορά το ιατρικό πρόβλημα του παιδιού το οποίο συνδέεται με μία λειτουργική ανάγκη προκειμένου να πάρει το παιδί σχήμα ειδικής αγωγής-θεραπειών. Η καταγραφή αυτή χρειάζεται για το ατομικό αρχείο του παιδιού-εφήβου αλλά και για λόγους αποτύπωσης των επιδημιολογικών στοιχείων για την Ελλάδα.

Βαρύτητα: η βαρύτητα προσδιορίζεται από το γιατρό στη βάση της κλινικής του εκτίμησης.

Είδος θεραπειών: αναφέρονται τα είδη θεραπειών που δύνανται να συνταγογραφηθούν και η ειδικότητα που τις πραγματοποιεί.

Πιο συγκεκριμένα:

- φυσικοθεραπεία από φυσικοθεραπευτή.
- εργοθεραπεία από εργοθεραπευτή.
- λογοθεραπεία από λογοθεραπευτή.
- ψυχοθεραπεία από παιδοψυχίατρο, ψυχολόγο (στο λήμμα ψυχοθεραπεία εντάσσεται και η παιδιατρική θεραπεία συμπεριφοράς).
- ψυχολογική εξέταση-αξιολόγηση-υποστήριξη από ψυχολόγο.

- ειδική διαπαιδαγώγηση από ειδικό παιδαγωγό, ψυχολόγο, λογοθεραπευτή, παιδοψυχίατρο.
- συμβουλευτική γονέων από παιδοψυχίατρο, ψυχολόγο.

Πλήθος θεραπειών: αναφέρεται ο αριθμός των θεραπειών και ο αριθμός αιτιολογημένης υπέρβασης τους καθώς και ο συνολικός αριθμός αυτών.

Διάρκεια θεραπειών: Αναφέρεται στο ανώτατο χρονικό όριο ανά συνταγογράφηση.

Δίνεται η δυνατότητα διαφοροποίησης του χρόνου επαναξιολόγησης από την διάρκεια της συνταγογράφησης. Επίσης, δίνεται η δυνατότητα το όριο συνταγογράφησης να προσαρμόζεται στις ανάγκες του κάθε περιστατικού.

Τα αναφερόμενα στο πίνακα 2 εξατομικεύονται στη κάθε περίπτωση. Η δυνατότητα συνταγογράφησης και εκτέλεσης των κάθε θεραπειών, τόσο ως προς το είδος, το πλήθος και τη διάρκεια τους, προσδιορίζεται από τις ανάγκες της κάθε περίπτωσης, το μέγιστο των οποίων φαίνεται στον πίνακα (στήλη MAX). Τηρουμένου πάντα του γεγονότος ότι το μέγιστο συνύπαρξης όλων των δυναμένων να συνταγογραφηθούν θεραπειών αποτελεί την εξαίρεση και όχι τον κανόνα. Για κάθε κατηγορία και ανά βαρύτητα παρέχεται ένας ενδεικτικός οδηγός μέσου πλήθους θεραπειών που προκύπτει από τη συνήθη πρακτική.

Η εξαίρεση αιτιολογείται σε σχετικό πεδίο σχολιασμού από τον ιατρό που συνταγογραφεί.

Είναι δυνατή η αναγραφή της συννοσηρότητας δηλ. της ύπαρξης περισσότερων της μίας διαγνώσεων. Σε αυτή την περίπτωση χρειάζεται να καθορίζει ο ιατρός το κύριο νόσημα και να προσθέτει εκ της συννοσηρής κατάστασης το είδος και το πλήθος των θεραπειών που απαιτούνται και δεν καλύπτονται από το κύριο νόσημα.

Πίνακας 3.

Στον πίνακα 3. αναγράφεται που υφίσταται νομοθεσία και που υπάρχει νομοθετικό κενό για κάθε ειδικότητα χωριστά.

III. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

A) Επί του παραδοτέου:

- Προτείνεται η σύσταση μόνιμης επιτροπής του Υπουργείου (ΚΕΣΥ) η οποία θα παρακολουθήσει τις προτεινόμενες αλλαγές και θα μπορεί να προβεί σε προτάσεις για τις αναγκαίες βελτιώσεις και τροποποιήσεις.
- Προτείνεται το Υπουργείο (ΚΕΣΥ) να συστήσει επιτροπή, η οποία θα καθορίσει τα εγκεκριμένα είδη ψυχοθεραπείας, τους όρους και τις προϋποθέσεις χορήγησής τους καθώς και τη δημιουργία μητρώου ειδικών ψυχοθεραπευτών.
- Προτείνεται η περαιτέρω επεξεργασία του καθορισμού της βαρύτητας να γίνει βάσει του ICF (International Classification of Functioning, Disability and Health του WHO) για τις περιπτώσεις που υπάρχει ένδειξη. Προτείνεται η διοργάνωση μετεκπαιδευτικού προγράμματος ή ημερίδας για την εξοικείωση των ιατρών και των θεραπευτών στη χρήση του ICF στα παιδιά και τους εφήβους.
- Προτείνεται η αναγνώριση του έργου του ειδικού παιδαγωγού στις δομές υγείας υπό την προϋπόθεση της διευκρίνησης του ρόλου του σε αυτές από το Υπουργείο Υγείας.
- Προτείνεται η περαιτέρω επεξεργασία και προσθήκη της δυνατότητας φυσικοθεραπείας στις ψυχικές διαταραχές.

B) Εκτός παραδοτέου:

- Προτείνεται να γίνει το έργο για τον προσδιορισμό των όρων και προϋποθέσεων λειτουργίας των πλαισίων που παρέχουν υπηρεσίες ειδικής αγωγής - θεραπείας, το οποίο δεν έγινε δυνατό να πραγματοποιηθεί από την παρούσα επιτροπή.
- Προτείνεται η διεξαγωγή επιδημιολογικής έρευνας η οποία θα αποτυπώσει τις πραγματικές ανάγκες στην παροχή υπηρεσιών υγείας και ψυχικής υγείας - του πληθυσμού 0 έως 18 ετών μεταξύ των οποίων είναι και η ανάγκη παροχής ειδικής αγωγής - θεραπείας.

Συνημμένα: τρεις πίνακες excel (1. Διαγνωστικές κατηγορίες - ιατροί, 2. Ομάδες διαγνωστικών κατηγοριών, 3. Υφιστάμενο νομικό πλαίσιο 7 κενά)